

بررسی عوامل کلیدی در رشد روحیه کارآفرینی و مهارت های کارآفرینانه در طی پاندمی کرونا در بین دانش آموزان کلاس

دوزادهم هنرستان های آذربایجان شرقی

دکتر سیامک موسوی^۱، زیبا نیرومند^۲ و سعید نیری خضرو^۳

۱ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی عجیشیر، s.siamak_mousavi@yahoo.com

۲ دانشجوی رشته علوم تربیتی (آموزش و بهسازی منابع انسانی) Znnn1912@gmail.com

۳ کارشناس برق و الکترونیک - مدرس، آموزش و پرورش آ. شرقی ایران nayyeri.saeed@yahoo.com

چکیده - اهمیت آموزش مهارت های کارآفرینانه و تقویت روحیه کارآفرینی و آماده سازی هنرجویان مقاطع دوازهم برای ورود موثر به بازار کار برهیچ کس پوشیده نیست. با توجه به بحرانهای ناشی از پاندمی کرونا در سالهای گذشته و ایجاد اخلاص در روند آموزش حضوری و کارگاهی این مهارت ها، در پژوهش پیش رو به بررسی کیفی سایر عوامل غیردرسی موثر بر تقویت روحیه کارآفرینانه دانش آموزان پرداخته شده است. روش این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از جهت شیوه گردآوری داده ها توصیفی - پیمایشی و از جهت ماهیت آمیخته اکتشافی است. جامعه آماری این پژوهش ۱۸۶ نفر از بین هنرجویان پایه دوازدهم از چهار شهر تصادفی از استان آذربایجان شرقی بوده که به روش خوشه ای تصادفی انتخاب شده اند. با استفاده از پرسشنامه روحیه کارآفرینی صمد آقایی ($\alpha = 12/19$ $p < .001$) ۱۹ نفر از تعداد افرادی که روحیه کارآفرینی آنها از میانگین آمار بیشتر بود انتخاب شده مورد مصاحبه قرار گرفته اند. برای ارتقای سطح مصاحبه ها خبرگان دانشگاهی و مدرسان کارآفرینی و مدیران مدارس نیز به مصاحبه شوندها اضافه شده اند. نتایج کیفی حاصله با رویکرد پدیدار شناختی تحلیل شده و ۲۴ عامل کلیدی با اثرگذاری مثبت انتخاب شده و در قالب ۴ مقوله دسته بندی شده اند و هر کدام به صورت جداگانه تشریح و نقش و فرآیند اثرگذاری آنها بررسی شده است.

کلید واژه - روحیه کارآفرینی، پاندمی کرونا، هنرستان های فنی و حرفه ای، رشد مهارت های کارآفرینانه

نیز تعیین کننده میزان موفقیت این برنامه ها می باشد. ارتباط آموزش فنی و حرفه ای با دنیای واقعی کار نیازمند هماهنگی و ارتباط استانداردهای آموزشی با شرایط روز باشد [۴] مطالعه استرونگ و تاکنون نشان داد که بدون وجود معلمان یا هنر آموزان توانمند و با کیفیت در کلاس درس، امکان موفقیت هیچکدام از برنامه های اصلاح نظام آموزشی وجود ندارد. نقش معلمان تا بدانجا مهم و حیاتی است که می توان معلم را در نقش سکندار اصلی نظام آموزشی تصور نمود. نتایج بررسی ها، شواهد و مستندات متعدد پژوهشی، نشان می دهد، معلمان در توفیق نظام آموزشی، افزایش کیفیت فرایند یاددهی یادگیری و همچنین تعمیق یادگیری دانش آموزان، نقش به سزایی دارند [۵] فرایند آموزش هدیت افراد به بازار کار در دو دهه اخیر تحت سه عامل عمده قرار گرفته است: افزایش جمعیت، رودادهای منطقه ای و جهانی هم چنین تغییرات تکنولوژیک در نتیجه تغییرات اشتغال دانش آموختگان به طور قابل ملاحظه ای دستخوش دگرگونی کرده است [۶] یکی از راه های مقابله با این معضل آموزش کارآفرینی به دانش آموزان است. کلمه کارآفرینی برگرفته از کلمه فرانسوی به معنای متعهد شدن می باشد که از قرن ۱۵ میلادی رایج شده است در سال ۱۹۸۴ جان استوارت میل این کلمه را به entrepreneurial به معنای کارآفرینی

۱- مقدمه

۱-۱ اهمیت آموزش مهارت و کارآفرینی در دانش آموزان

سازمان بهداشت جهانی بر این عقیده است که آموزش مهارت های زندگی در مسیر ارتقای و افزایش سلامت دانش آموزان بوده، شامل چندین مهارت و توانایی اصلی و اساسی است. این مهارت ها عبارت اند از توانایی تصمیم گیری، توانایی حل مسئله، مهارت تفکر خلاق، توانایی تفکر انتقادی، توانایی خودآگاهی، توانایی همدلی، توانایی روابط بین فردی، توانایی مقابله با هیجانات [۱] انتخاب شغل و حرفه، یکی از مهمترین و شاید حیاتی ترین وقایعی است که در زندگی انسان رخ می دهد. لذا در سال های اخیر عاقله بسیاری نسبت به سازگاری و تعادل و شغل و بکارگماری افراد مشاهده شده است [۲] تاکید بر رویکرد حرفه آموزی در نظام آموزشی کشور نه تنها باعث توانمندتر شدن دانش آموزان در فرآیند تحصیل و یادگیری می گردد، بلکه از این طریق مدرسه به رسالت خویش که همانا آماده کردن دانش آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است دست می یابد [۳] اما صرف داشتن یک برنامه؛ تضمین برای رسیدن به هدف آموزش و پرورش، محسوب نمی شود، زیرا چگونگی ارائه محتوا،